

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest. 5. ker. Fürdő-utca 4.

hora minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓH

Előfizetési feltételek:

Egész évre házbiz. küldve . . . 8 frt.

Félévre 4 „

Negyedévre 2 „

Egyes szám ára 16 kr.

AZ EGYENLŐSÉG MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Nyílt válasz.

— Mezössy László urnak. —

Röpiratát, melyet a mai postával ismeretlen oldalról vettem, ma este elolvastam. Nem kíváncsiságból tettem, mert már első tekintetre tudhatam, hogy az nem egyéb a zikczene-zakczene nótájának prózába való átültetésénél, hanem elolvastam, mert mindig szem előtt tartom annak a bizonyos »nimetnek« az állítását, aki azt mondta, hogy nincs az a rossz könyv, amelyből az ember valamit nem tanulhatna.

És tény, hogy nagyon sokat tudtam meg, a miről különben álmodni sem merészeltem volna, sokat olvastam ki abból a röpiratból, a mi sok kedves illuziómat széttepett.

Mert voltak illuzióim!

Azt hittem, hogy olyan férfiú, kinek hosszú életpályáján bő alkalma volt a magyar zsidóság fejlődési prozesszusát és annak mozgató tényezőit figyelemmel kíséreni, nem léphet fel támadólag azon felekezeti tagjai ellen, kiket az uralkodó társadalmi szellem mostohasága kergetett abba a visszas helyzetbe, melyből még most sem engedik kibontakozni.

Csalódtam!

Ön, aki sok gazdag és sok szegény zsidót látott, a ki ismeri azokat a tönkrement szabolcsmegyei zsidó családokat, melyek egykor mesés kincsekkel rendelkeztek, ön, a ki tudja, hogy azon ötvenezer zsidó közt, kik Szabolcsmegyében laknak, legfőleg tiz—tizenöt család gazdagodott meg egy évszázad alatt kifejtett ernyedetlen szorgalom és takarékoság folytán, ön mindazáltal egy barátságos szóval sem tesz említést azokról a nyomorral küzdő zsidó családokról, kiket a szegénység egész a sirig kísér és csak követ tud megragadni annak az épületnek megdobálására, mely fennen hirdeti a rácionális gazdálkodás, a kitartás, a szorgalom és takarékoság bámulatos vívmányait.

Öt családot említ ön, kiknek alapítói még ötven-hatvan év előtt batyúval és tilinkóval jártak be a megyét és most óriási vagyonnak, milliomos értékű birtokoknak az urai.

És ezt a gyarapodást rossz néven veszi tőlük. Regényes mesemondákat ránt elő régi idők homályos pletykaköréből, hogy beszenyezze velük a tenyereket, melyek a fáradhatatlan munka közt megkérgesedtek és pellengérré állítja az unokákat, kiknek egyedüli bűnük, hogy atyáiktól történeti neveket nem örökölték.

Egy férfitől, kinek fejről a hetven esztendő

ezüst koszorúja fehérlik, kevesebb elfogultságot, több méltányosságot vártam.

Elvártam, hogy a »zsidó milliomosok« vagyonszerzési módját szembe fogja állítani a nem zsidó milliomosok, vagyis az u. n. nemesség és főnemesség birtokszerzési módjával és hogy majd e két jelenségből levonja a tiszta logika és a történeti igazság által parancsolt konzekvenciákat.

De ön, igen tisztelt uram, a dolog könnyebb részét választotta! Valakiről azt állítani, hogy ő vagy atyja mint pásztorgyerek »posztó szél hozentrágerrel tartott rongyos nadrágban hagyta el szülőhelységét« könnyű. Azt állítani, hogy egy másik rongyszedéssel vetette meg alapját egy óriási vagyonnak, ahhoz sem kell nagy megerőltetés. Azt pedig még pláne mindenki tudná elmondani, hogy a zsidók foglalják el a legszebb nemesi birtokokat.

Igaz, hogy ezek a kijelentések a magyar zsidókra nézve a sértésnek még csak árnyékát sem vetik és nem is reflektáltam volna rájuk, ha röpiratának hézagait nem tölti meg az antiszemita sajtó közhelyeivel. Uzsorával vádolja a szabolcsmegyei zsidókat, olyan világításba helyezi őket és olyan tulajdonságokat ruház rájuk, melyek ellentétbe állítják a modern társadalmi erkölcsök szellemével.

És ez a feltevés az, melynek jogosultsága ellen én felszólalok, ez indított tulajdonképen arra, hogy tollat ragadjak.

Nézzünk szemébe a vádnak.

Ön azt állítja, hogy az ön által megnevezett zsidó családok gyorsan gazdagodtak, hogy a család fő ötven évvel ezelőtt mint pásztorgyerek, vagy mint nyulbőr házaló és rongyszedő hagyta el szülőhelységét és aztán annyi kapitálist szerzett, a melylyel boltot, korcsmát nyithatott, vagy uzsorát üzhett. E három foglalkozási ágra alapítja ön az említett zsidó családok milliomos vagyonát.

Tegyük fel, hogy ez állítás minden részleteiben igaz, tegyük fel, hogy nincs tulzás a dologban, hogy vannak olyan zsidó milliomosok, kik nem ősöktől örökölték a vagyont, hanem akik keserves munka, súlyos nélkülözések, házalás és rongyszedés útján az életküzdelmek legkülönbözőbb viszontagságai közt szerezték. Többet mondunk: tegyük fel, hogy vannak, kik uzsorával tettek szert a temérdek vagyonra. Hát szabad ez utóbbiból speciális zsidó gazdagsági rendszert kovácsolni és mint szörnyű vádat a meggyalázás intenciójával a zsidók fejéhez vágni?

Uram! vegye kezébe a történet könyvét és olvassa el azt a részét, mely a nemesség és a zsidóság birtokszerzési viszonyaival foglalkozik, és kétségtelenül ráakad azokra az indokokra, melyek

a zsidókat abba a foglalkozásba kényszerítette, melyet ön annyira megvet és elkárhoztat.

Azok a magyar zsidók, kik az Árpádok alatt éltek, nem voltak szatócsok, sem házalók, sem uzsorások. Az akkori zsidók úgy szerezték vagyónukat, mint e hazának többi fiai. Hogy ez a vagyonszerzési mód idővel megváltozott, annak nem a zsidók, hanem azon magyar királyok és főnemesek az okai, kik mint Nagy Lajos is, kiűzték őket ingatlanaikból, melyeket még akkor sem kaptak vissza, midőn bizonyos politikai okok miatt ismét visszatérhettek az országba.

Vagy hivatkozzunk arra a szomorú korszakra, a midőn ugyanazon unokáknak őseit, kik e század második felében nyulbőr, házalás és uzsora által ismét ingatlanokat szereztek, a keresztjelvénye alatt földbirtokaikból kiűzték és vagyontól megfosztották? Vagy nem ez az oka annak is, hogy a zsidók még e század második felében is kénytelenek voltak olyan foglalkozást üzni, mely vallásuk erkölcsi tételeivel egyenes ellentétben áll? Kénytelenek voltak uzsorát üzni, mert a tizenkilencedik század absztrakt egyenlőségi szelleme a nemzet testébe olvasztotta ugyan, de nem helyezte őket vissza azokba a birtokviszonyokba, melyekből sötétebb századok zordon viharai kiforgatták és a melyek anyagi egyenlőséget is biztosíthattak volna nekik.

Egyébiránt vessen egy pillantást arra a birtokszerzési tényekre, melyek e hazának más felekezeti lakóinak vagyoni alapjait képezik és megfogózdni, hogy a zsidók vagyona sokkal erkölcsösebb alapokon nyugszik, mint igen sok nemesé, a ki családját akár a mithosz korszakából származtatja.

Uram, ön kétségtelenül tudja, hogy mi az a *proditio fraterni sanguinis* és ha ezt tudja, akkor az sem lehet ismeretlen ön előtt, hogy hány magyar birtok változtatott urat e czimen, de tudni fogja azt is, hogy az uzsora a birtokszerzés ezen neméhez képest valóságos erény.

Hát méltányos eljárás-e a zsidóknak azt vetni szemükre, hogy a nyulbőr és a pálinka profitjából szereztek ős nemesi birtokokat, mikor bizonyos ős nemesi birtokok nem zsidó által való megszerzéséhez az erkölcstelenség annyi szennye tapad?

Vagy nem tiltott mód on, erkölcstelen eszközökkel szerezték-e földjeiket azok is, kik például Rákóczy hadjáratai idejében elvtagadásért, hazaárulásért kapták a legzsirosabb donációkat?

De minek oly messzire menni. Ön, mint a szabolcsmegyei intelligencia egyik tiszteletreméltó veteránja, bizonyára élénken emlékezik még a 48 előtti nemes uzsorára és a gyászos hírű aquiritorok viselt dolgaira.

Van-e a magyar zsidóság közt ember, kinek vagyona a rablás, a hittagadás és hazaárulás gyalázatos tényeiből eredne?

Azok, akik most őseik hazafias érdemeire akarják alapítani lustaságuk jogosultságát, nem azoknak az utódai, akik az alkotmányért, a szabadságért való küzdelmekben szerezték vagyónukat és kik e hont megalapították és fentartották, hanem többnyire az aquiritorok és proditores fraterni sanguinis ivadékaik, kikre jobban illettek volna az ön röpiratának gúnyolódásai, mint a magyar zsidókra.

Bogdányi.

A pártok és zsidók.

Az »Egyetértés« nek »A függetlenségi párt és a zsidók« című cikke, mely, ha nem tévedünk, Hoitsy Pál ur tollából ered, olyan kínos feltűnést keltett, hogy sok oldalról küldtek be hozzánk észrevételeket, melyeket itt közölve, a t. cikkíró figyelmébe ajánlunk:

Az »Egyetértés« »A függetlenségi párt és a zsidók« című múlt vasárnapi vezércikkében zokon veszi hitsorsosainknak a választásoknál követett határozottan kormánypárti magatartását és keservesen panaszkodva mondja el, hogy a zsidók hálátlanoknak és a függetlenségi pártnak önzetlen, sőt saját érdekeit veszélyeztető támogatására érdemteleneknek bizonyultak, továbbá, hogy antiellenzékeskedésük által ők magok növelik legjobban az antiszemitizmust.

Nem tagadjuk, miért is tagadnánk, hogy az »E.«-nek magára a tényre nézve, hogy t. i. a zsidók a lezajlott választásoknál nagy részben, (de nem kizárólag) a kormánypárt mellett foglaltak állást és annak győzelmére jelentékenyen befolytak, igaza van.

TÁRCZA.

Dr. Kohn Sámuel munkájáról.

A zsidók története Magyarországon a legrégebbi időktől a mohácsi vészig. Részben kiadatlan kútforrások nyomán írta Dr. Kohn Sámuel, Budapest, 1884. Athenäum XXXII és 4898°.)

Nec flere, nec indignari, sed intelligere.
Spinoza.

(A VIII. cikk befejezéseül.)

Másnap a garázdálkodók Szerencsés házát akarták lerontani, de Bodó Ferencznek, a Szapolyayak hadnagyjának tanácsára felhagytak vele és az udvari párt előkelő embereinek házait akarták ostromolni; ezeket azonban, miután fegyveres néppel és löszerekkel jól meg voltak rakva, megtámadni nem merték. A reá következő napon jobbnak hiányában a zsidókra került a sor; a zendülők korán reggel reájuk törték és fosztogatni kezdték őket. A zsidók azonban védték magukat, miben az általuk fel fogadott zsoldosok őket segítették. Utcájok kapuit elzárták és eltorlaszolták, erélyesen védelmezték magukat, sőt a támadókat vissza is verték. Hajnal hasadtakor végre a tulnyomó erő visszavonulásra kényszerítette őket, a diadalmas tömeg a kapukat betörte, a zsidók házaiba rontott és azokat teljesen kifosztotta. Töméntenen vagyont találtak és egy ablakzárt sem hagytak épen. Aztán ostromolni kezdték azt a tornyot és házat is, hová a zsidók vagyonuk nagyobb részével elmenekültek volt.

Elvégre a Szapolyay párt, mely csak az udvari párt tehetetlenségét akarta kimutatni, véget vetett az utcai harcoknak Szapolyay György, a vajda öcscse a kis erődbe szorult zsidókat megmentette, a rablócsapatot szétverte és a városból kiűzte.

Szerencsés e csapás korántsem törte meg, sőt még el nem csüggesztette. Rövid idő alatt régi befolyását visszanyerte. A három napi zendülés, melynek csak a Szapolyayak vehettek véget, őt, de Szalkay érseket sőt magát a királynét is arra bírta, hogy a Szapolyay-párthoz közeledjenek. Szerencsés Verbóczyvel, e párt vezérével több előnyös pénzügyi tervet közölt és elhítette velök, hogy új, gazdag jövedelemforrásokat ismer, melyekkel az üres kincstárt megtölthetné. És ez a fogása sikerült is neki. Az egy hóval később Hatvanban tartott országgyűlésen már más szerepet játszik. Báthory, Sárkány és Thurzó ellen felhangzottak a leghevesebb támadások, Szerencsés ellen azonban egy hang sem emelkedett, sőt az határozottat, hogy a Fuggerek kezén volt rézbányák neki adassanak át. A szentszéki követ jelentése szerint ugyan sokan még bizalmatlankodtak elléne, de Verbóczy maga, legelkeseredettebb ellensége mellette szól és a kincstár kezelését rá akarta bízni, mivel az országot gazdag jövedelemmel biztatja. Szerencsés alkincstárnokká választottat és az ország tanács tagja lett. Szerencsés a budai zendülés által rajta elkövetett csorbát gyorsan kiköszörülte. A budai, pozsonyi és más városok harminczadát vette bérbe és a királynak Pétervárad felszabadítására 10,000 frtot kölcsönzött.

Nem tagadjuk, de miért is tagadnók továbbá azt, hogy a hazai zsidók a napirenden levő antisemita mozgalom által oly sajnós helyzetbe sodortattak, mely részben alkotmányos jogaik gyakorlatának is irányt szabott.

Abnormis helyzet hatása alatt álltunk, egy olyan helyzet hatása alatt, melyről eddig azt hittük, hogy parlamentáris államban az abszurdumok közé tartozik, de a mely nálunk immár látható alakot öltött: megértük, hogy az ezredéves alkotmánynyal bíró Magyarországon a legsebb honpolgári jog gyakorlata egy hitfelekezeti külön táborba szólitott.

Piruljanak érte azok, a kik ez állapot keletkezését lelketlen izgatás, léha durvasággal, gonosz irigység- és szereplési viselkedéssel előidéztek.

Mert valóban nemcsak elszomorító, de megbotránkoztató is a gondolat, hogy a honpolgár, midőn a választási urnához lép, a haza érdekeinek parancsszaván kívül egy más sugallatnak is kénytelen engedni; egy sugallatnak, melyre okvetlenül hallgatnia kell, ha csak lelkiismeretével és felekezeti önérzetével nem akar meghasonlásba jönni.

Még élénk emlékezetünkben lehet, hisz' nem oly régen voltunk tanui azoknak a komikus jeleneteknek, melyek a képviselőházban lefolytak. Gyöngéden ápoló kezek mindig találtak ürügyet, hogy üstökénél fogva ránczígálják elő az antisemitizmust, mint labdát kapták ezt aztán fel a pártvezérek és vágták egymásnak a fejéhez. Apponyi—Tisza Kálmánnak, ez ismét a szélső balon ülő Eötvösnek (aki mint Pilátus került a kredóba,) a mig végre a labda Simonyi Iván és Verhovay Gyula nevű hazafiaknak nagy bosszúságára visszahullott boldog Istóczynak melengető ölébe. Az a bogárszemű leány pedig ott a karzaton szemlesütve nézte a bajvivókat, s tudva azt, hogy mindegyik miatta küzd, úgy érezte magát, mint akinek szép arczára a rágalom heve szeplőt hozott, de aki gazdag és ezért sok kérője is van. A sok legény megzavarja eszé, szívé a leánynak, de ez nem tudja, melyikkel köttesse be a fejét, melyik beszél őszintén és szereti igazán és melyik a seladonok közül lesi ajkáról a boldogító igent csak azért, hogy az azzal járó vagyonnak, értsd a zsidó szavazatnak is birtokába jusson.

Mustráljuk tehát egy kissé a legényeket és lássák meg az elégedetlen pártok, de lássák meg ellenségeink is,

hogy a zsidók nem követtek el hazaárulást, midőn választási jogaikat nem az ellenzék mellett érvényesítették.

Nézzük a függetlenségi pártot.

Ime egy párt, mely még három évvel ezelőtt a nemzet tekintélyes részének rokonszenvével dicsekedhetett és most is nagyon kedvező auspiciumok között léphetett volna a küzdőterre, ha egység és partfegyelem uralkodnék benne. E helyett zürzavar urakodik most a pártban. Az egyik függetlenségi antisemita, a másik antisemita függetlenségi, az egyiknek zsidókáté az ideálja, a másiknak pedig még az se köll, szóval: quod capita, tot sensus. Már pedig a sokelviség labirynthjéből csak egy ut vezet ki: az elvtelenségé. Innen van, hogy az ember sohasem jöhet tisztába sem a párttal, sem szereplő tagjaival. Így pedig non itur ad astra!

Hiába dicsekszik tehát az »E.«, hogy e párt a legsezelebb alapu liberalizmusnak a letéteményese. A magasztos eszméket roszul kultiválja az a párt, melynek kebelében féltelenség jelenti a szabadságot, versenyzés az egyenlőséget és botrányokig fokozódó gyűlölet a testvériséget!

Nem kevésbé érdekes színekben pompázik az ellenzéknek másik — ugynevezett mérsékelt árnyalata, melynek kétségbeesetten kapkodó működésére teljesen ráillik egy vezérférfinak a kormányelnökre mondott jellemzése, hogy t. i. a »homályban settenkedik.« A mérsékelt ellenzék a jezsuita képmutatás pártja, mely mint az elvek bűvös kaleidoskopja, minden színváltozatot képes visszatükröztetni. De azért ez a párt mégis azt hiszi magáról, hogy ő tartja kezében Magyarország jövőjét; tervekkel dicsekszik, melyek mindmegannyi arcanumai a haza boldogságának, de nem mutatja meg, csak beléptijegy mellett, el nem adja, csak a kormányhatalomért. Elbizakodottságánál csak tehetetlensége nagyobb.

Igen! e pártokban is vannak férfiak, kiknek jelleme, hazafias intentiója és tehetsége előtt tisztelettel hajlunk meg, de valamint egy fecske nem csinál nyarat, úgy egy vagy két Irányi és Szilagyai sem menti meg a hazát

Ily körülmények között a magyar zsidóknak bizalmukkal azon párt felé kellett fordulniok, hol a haza érdekeinek, jövőjének viszonylag legjobb harcosait látták: a szabadelvű párthoz!

Ezt akartuk az »E.«-nek megmagyarázni. F. H.

Az ugyanez évben tartott rákosi országgyűlésen pedig még nagyobb hatalomra vergődött. A rendek miután az ország zilált pénz viszonyaiban el nem tudtak igazodni, kérték a királyt és a királynét, küldenék közéjük Szerencsést „ő lévén az, ki az ország minden bonyodalmát ismeri.“ Szerencsés még az nap megjelent az országgyűlésen, felmutatta a királyi jövedelmek kimutatását, több országnagynak, kiváltképp a Fugger háznak cselszövényeit és káros üzérkedéseit leleplezte, mire a rendek a leghevesebb jelenetek után szétoszlottak. Ezen gyűlés után, valamivel a mohácsi vész előtt meghalt Szerencsés Budán agg korában, — egy kutforrás szerint — sok zsidó jelenlétében, sírás és imádkozás közt, megbánta bűneit és bűnbánatban halt meg, vagy más szavakkal a zsidó hitre tért vissza.

Szerencsés korának legérdekesebb és legemlékezetre méltóbb emberei egyike volt. Egy kétszeresen bűnös halálhozó szerelem rózsakarjai kiemelték a zsidó negyed piszkos utczaiból és bevitték őt egy aranytól fénylő palotának ragyogó termeibe, hol főpapokkal, zászlós urakkal és főnémesekkel, az ország első személyiségeivel szemközt találta magát, kik őt azonnal körükbe mint hasonrangút befogadtak és Szerencsés nem szédült meg. Nem a meggyőződés vezette őt ki a zsidóságból és midőn abból kilépett, érdemesnek se tartotta a meggyőződés látszatát színlelni. Két fia, kik első zsidó feleségétől származtak, atyjuk kitérése után és nagy rangra emelése daczára a zsidó valláson maradtak és a zsidó templomnak buzgó látogatói voltak. A zsidó törvény szerint a hitelhagyott gyermekeit nem az atyjuk, hanem a zsidó vallásban megmaradt öreg atyjuk szerint szokták elnevezni egyebek közt akkor is, ha a szentírás meghallgatása vé-

gett a zsinagógában lévő emelvényre lépnek. Szerencsés fia pedig megaláztatásnak tekintették, hogy őket nem mint eddig, atyjuk, hanem öreg atyjuk nevére hívják az emelvényre, mivel e névvaltozás a hívők közönségét atyjuk hitelhagyására emlékeztette és azért atyjuk kitérése óta fel nem hivatták magukat a szentírás felolvasásához. A budai zsidók azonban tekintettel arra, hogy Szerencsés kitérése után sem szűnt meg egykori hitsorsosait támogatni, gyermekeit kivételesen az ő nevére akarták a szent tekercs elé hívni, mit az akkori budai Rabbi, Náftáli Kohén elég szabadelvűen, megengedhetőnek is nyilvánított. Sőt Paduai Meir, Olaszország híres zsidó theologusa és Elija-há-Lévi, konstantinápolyi rabbi is tekintettel Szerencsésnek kitérése után a zsidók iránt tanusított jó indulatára Náftáli Kohén nézetéhez csatlakoztak. Lehetséges, hogy Szerencsés fiai a zsidó valláshoz való ragaszkodásuk folytán nem tértek át a keresztény vallásra, de legvalószínűbb, hogy Szerencsés maga azt ellenezte. Nem úgy, mint a mai kornak törpe renegatusai, kit a zsidóságot görcsös erőlködéssel repudeálják és lázt kapnak, ha valaki előttük „zsidót“ emleget. Szerencsés a zsidósággal való összefüggését soha se tagadta meg. Magán jegyzeteit élte fogytaig zsidó cursiv írásban tette. Minden pénteken, mint a szombat előestéjén, alimizsnát osztogatott a budai szegény zsidók közt és befolyását az udvarnal és az országnagyoknál arra használta fel, hogy gyakran nagy pénzadózatok árán is, a zsidók bajain még Magyarországon kívül is segítsen, úgy hogy sok zsidót és egész zsidó községet megmentett. Közbenjárása által egyszer meghiusította Prága zsidóságának tervezett kiűzetését; egy ízben pedig nagy veszedelem től óvta meg magát a budai községet is. Az ottani zsi-

Győrből írják nekünk:

Az „Egyetértés“ f. hó 22-én megjelent számában közölt vezércikk elegikus hangon azon panasznak ad kifejezést, hogy a zsidók az országban mindenütt a függetlenségi párt ellen és a liberális párt mellett szavaztak, sőt agitáltak is. Ezzel szemben arra utal, hogy egy párt sem lobogtatja oly fennen a testvériség és jogegyenlőség zászlaját, mint éppen a függetlenségi párt.

Az „Egyetértés“ utóbbi állítása mellett megvan a látszat, de csakis a látszat. Bene docet qui bene distinguit. Meg kell különböztetni a pártban annak három alkotó elemeit; annak elveit, országgyűlési képviselőit és választóit.

Az elvek magasatosak (a kivihetőség kérdése nem tartozik ide), a képviselők közül többen valódi szabadelvűek, európai műveltséggel bírnak és ha egy része tapasztalás tekintetében nem is üti meg a honatyától megkívánható mértéket, megnyugtathat az (miserum solaman) hogy a kormánypártnál sem minden arany a mi fénylik. De ha ezekkel a kellekkel bírnának is, még akkor sem lennének képesek befolyást gyakorolni ott, hol arra számszerű többség nem kell t. i. választóikra; bizonyítja ezt a tapasztalás, mert míg felbújtó beszédek céljukat ritkán tévesztik el, addig a felizgatott kedélyek lecsendesítését célzó beszédek és cikkek hatástalanok maradnak, mert a választottak és a választók nem egy gondolkozásuk. A választottak 48-asok, a választók egyszerűen malkontensek, kik csak azért szavaztak eddig a 48-as párti képviselőkre, mert ezeknek elvei vannak legélesebb ellentétben a fennforgó kormányrendszerrel és ezen párt révén várható volt legelőbb egy felforgató mozgalom. Mióta megszülemllett az antisemitizmusban az új evangelium, mely radicalizmus tekintetében túl tesz a függetlenségi elveken, daczára hogy ez soha át nem hidalható ellentétben van a 48-as elvekkel, összekötötték a politikai radicalizmust a társadalmival és megszülték a függetlenségi antisemita pártot. Állításom helyessége mellett érvel azon észlelet, hogy az antisemita képviselők majdnem kizárólag oly választó kerületekből kerültek ki, melyek ezelőtt függetlenség párti képviselőket választottak.

dók ellen valaki vérvádat emelt és tényleg egy házban vért találtak, melyet a rágalmazó, ki a vádat emelte, eleve oda becsempészett. Szerencsés a királynál és az országnagyoknál közbenjárt, a rágalmazót elfogatta és a községet megmentette. Mint igazi zsidó jótékonyágát nagylelkűséggel is párosította, keresztény feleségének rokonairól is bőkezűleg gondoskodott és feltehető, hogy keresztényeket egyáltalán is segített. Szerette a pompát és fényűzést, második felesége, »mint egy fejedelemszöny« fényesen jart. Szt. Györgytéri palotájába Brandenburgi György, a király nagybátyja és gyámja és az országnagyok jártak, kik ott sokszor lakomáztak. Ilyen és más hasonló alkalmaknál bizonyosan történt, hogy Szerencsés tartozkodás nélkül a zsidóság érdekeit védte és magát azokkal kitérése daczára solidaritásban lévőnek kijelentette, mert nagy lelkületéhez kicsinyes gyávaság nem fért. Ezen nézetek a nagy közönségbe átszivárogtak és innét van az, hogy Szerencsést, a király és a királyné, Szalkay érsek és az udvarnagyok hatalmas kegyenczét előkelő állása daczára zsidónak tekintették. Verbóczy reá mint fél zsidóra célzott, az országgyűlési rendek róla csak mint zsidóról beszélnek, kit megégetni kell, nyilván azért, mert visszaeső eretneknek tekintették, ki régi vallását megint felvette. Hogy a pápa követe is csak zsidónak nevezte, nagyon természetes. Ehhez még kereskedelmi szelleme is járult; üzleti vállalataiban nagy és merész conceptiókat tanusított, mint azon „királyi kereskedők“, kiket Shakespeare a velencei kalmárban remek kézzel festett. Szívóssága és ruganyossága bámulatot keltett. Megérezteté ugyanazon rendekkel, kik még egy hónappal ezelőtt róla mint zsidóról beszéltek, kit el kell égetni, szellemének megaláztató fölényét, midőn az ország pénz-

A zsidók, midőn a kormánypárt mellett szavaztak, korántsem akartak a függetlenségi párt programja, avagy annak képviselői ellen tüntetni, hanem igenis azon függetlenség párti választói ellen, kik a testvériséget folyton nyelvükön hordozták és kiknek most saját elveik annyira potyák, hogy beszenyezik az antisemitizmussal, kiknek a függetlenségi elv csak pictus masculus, mert ők azért célozzák a kormányzó hatalom és párt megdöntését, hogy azután mit sem törődve az igazán 48-as elvű képviselőkkel, a társadalmi felforgatáshoz fogjanak. Hogy pedig ez meg ne történhessék, támogatni kellett a kormányt azon pontig, mely legalább a fennforgó viszonyok stabilitását garantirozza és meg vagyok győződve, hogy a pótválasztásnál azon zsidó, ki ezelőtti választásoknál a függetlenségi képviselőre szavazott, most is arra fogja adni szavazatát.

Dr. Leszlényi Imre.

R. z.

A »Nemzet« június 22-iki (vasárnapi) számában »A választások után« igénytelen czime alatt egy nyílt levél jelent meg. Az aláírás még szerényebb, mint a cím: R. z. volt képviselő. Lehet, hogy ezen szerénység okozta azt, hogy eme magas röptü, államférfiu színvonalon álló, irályilag szép és tökéletes enunziáció nem keltette föl ama figyelmet és nem érte el ama hatást, melyre méltán és igazán igényt tarthatott.

Ezen enunziáció nem akart tán egyebet elérni, mint méltatni a választások eredményét és keresni azon okokat, melyek az antisemita képviselők óriási szaporodását megvilágítanak. Nem akart tán egyéb lenni, mint Cassandrának vészjóslata. — Jam proximus ardet Ucalegon. Ha csupán az akart lenni, s a levél írójának kiváló egyénisége és nagyszabásu conceptionális tehetsége — erre enged következtetni akkor a levél tartalma és alakja — ily szűk keretben is megfelelt feladatának.

Ez a levél társadalmunk bünös tévedésének, az antisemita mozgalom keletkezésének, fejlődésének, erőszakos és decomponáló kitörésének, az örjongsig felizgatott szenvedélyek gátat nem ismerő vandallikus rombolásainak kérlelhetlen megbélyegzője.

Ez a levél: ítélet. Ítélet a kormány, a parlament, a kaszinó, a journalistika, egyszóval a számba vehető ma-

ügyi bonyodalmai nekik más választást nem hagytak, mint hogy kérjék a királyt és a királynét, küldjék közéjük Szerencsést, ki az ország minden baját ismeri. Erkölcsei szempontból ő is idejének fia és nem volt se jobb se rosszabb, mint Báthory, Bornemisza, Szalkay és az udvari párt többi tagjai, kik az ország kárán gazdagodtak. A végvonaglások azon stadiumában, melyben Magyarország akkor már hanykolódott, szigorubb mértéket reá alkalmazni nem lehet és ha őt igazságosan meg akarjuk bírálni, idejének összes körülményeit figyelembe kell vennünk.

II. Lajos egészben véve a zsidók iránt igazságos volt, védte őket Pozsony, Nagyszombat és Sopron városai tulkapásai ellen; a kassai pénzverde élére Izsák nevű zsidót állított, kit Várday Pál kincstárnok és Szapolyay János neki ajánlottak.

Nagy Lajos óta ő volt az első király, — ki a levélölést nem gyakorolta. Kamatokat és tőkét el nem engedett, de haladékot sem adott. Történt legyen ez bár a király saját iniciatívájára, vagy azon szerződésnek kifolyásakép, melyet a zsidók Báthory nádorral kötöttek, ez minden esetre nevezetes és jellemzetes tény. A haldokló államnak ez volt az utolsó mosolya.

(Befejező közlemény következik.)

Dr. Reinitz Adolf.

gyar társadalom tényezőinek mulasztásai és vétkei felett. És aki azt írta, úgy látszik sokszor itélt; itélt mint Themis pártatlanul és részrehajlatlanul.

Három év óta vagyunk benn a bajban; e három év vad pusztaságában sokan szólaltak fel, sokan itélték el a mozgalmat, sokan mondtak mindenféle remediumot. De a felszólalásoknak hatásuk nem volt, nem lehetett

Aki okot keres a gyűlöltben, az elnyomottban, az üldözöttben, aki nem a hatalmasban, hanem a gyengében botlik meg, vagy aki tovább menve ugyan, de az objektivitásnak csak oly magaslatára tud emelkedni, hogy felszólalásának tenorja a „peccatur intra et extra muros”: az ne várjon szavaitól javító hatást, az nem oltja a tüzet, az olajat öntött belé.

Pedig az antisemitismus ellen való felszólalások eddigelé mind ilyen természetűek, mind ilyen tartalmúak voltak.

Diplomatizáltak és paktáltak. Szenvedélyekkel, örfjüngéssel pedig nem lehet diplomatizálni, nem szabad paktálni. Azokat el kell nyomni, ki kell irtani. »Az antisemitismust meg kell támadni mindjárt s le kell verni feltétlenül ott, ahol mutatkozik«, mondja ama a levél, melyről mi most szólnunk. Ez a hang nem diplomatizál, nem paktál s ebben áll ereje; s ha az antisemitismus baj, betegség, kórság, amint az is, amint azt senki sem tagadja, úgy miután minden socialis bajnak, betegségnek, kórságnak egyedüli és föltétlen orvossága az, hogy azt meg kell támadni, le kell verni és ki kell irtani; a levél írójának éles és bölcs látása megtalálta az egyedüli lehetséges orvosszert.

A zsidók megítélésében sem paktál a közvélemény-nyel. Itt so száll le curulisi székéről.

Nemes felfogását, tiszta és objektív ítéletét, a humanismus verőfényes sugarai rezegettik meg és melegítik át.

E sugarak világítanak, e sugarak termékenyíteni fognak. Adja az Isten.

Még egy szót. Hogy ki lappang a cikk alá irt R. z. betűk alatt, nem tudjuk, nem is sejtjük, de nem is keressük. Félünk, hogy úgy járnánk vele, mint F. író-társunk, aki Timoleon álnév alatt Tisza Istvánt vélte s ennek nevét kürtölte világgá. Hagyjuk tehát. De azt nem hagyhatjuk, hogy a budapesti német lapokat mulasztással ne vádoljuk.

A levelet még kivonatolva sem közölték. Pedig e levél, melyet mi itt ismertetünk, inkább megérdemelte volna azt, hogy egész terjedelemben közöljék, mint ama sok haszontalan czók-mók, melylyel lapjuk hasábjait tele tölteni szokták.

Zsidófelekezeti képviselők.

A választások e héten értek véget. E hó 22-én utolsó választási nap volt. Most már tisztán áll előttünk az a kép, melyet Magyarország jövő törvényhozó testülete nyújtani fog. Lesz 226 kormánypárti, 60 mérsékelt ellenzéki, 11 pártonkivüli, 17 nemzetiségi, 74 függetlenségi és körülbelül 20 antiszemita. Pót-választások 5 kerületben lesznek és ez öt kerületből talán mindegyik pártra esik egy-két képviselő.

Azon 413 magyarországi képviselő közt lesz hét zsidó felekezeti is. Névszerint: Chorin Ferencz, Megyeri Krausz Lajos, dr. Mandl Pál, dr. Neményi Ambrus, dr. Ullmann Sándor, Swab Károly és Wahrman Mór.

A múlt országgyűlésen csak öten voltak. Megyeri Krausz Lajos, dr. Neményi Ambrus és dr. Ullmann Sándor ez alkalommal először lettek megválasztva. Mi nagy reményeket kötünk e három „uj emberhez,« mert hazafiságuk, tehetségük és szorgalmuk eddigi szerepléseikben is főtényező volt. A jelen viszonyok közt az antiszemitiz-

mus többé nem lehet felekezeti ügy, ez a mozgalom az általános választásoknál mint társadalmi ragály jelentkezett, mely Magyarország parlamentáris életét megsemmisítéssel fenyegeti. A baj kilépett ama stádiumból, midőn csak zsidóellenes színezetűnek tüntették fel. Országos betegség lett, mely a nemzet minden tisztességes osztályát veszélyezteti és e veszedelem ellen nemcsak a zsidófelekezeti képviselőknek, hanem minden józangondolkodásu hazafinak állást kell foglalni.

Mindazáltal kettős feladat vár a zsidófelekezeti képviselőkre.

A zsidómagyarok felekezeti ügyei tudvalevőleg a legnagyobb rendetlenség állapotában vannak. Más felekezetek, kiknek autonómiájuk és szervezetük van, nem szorultak arra, hogy a felekezethez tartozó országgyűlési képviselők a törvényhozásban felekezeti ügyekkel foglalkozzanak. Ezek elintézésére van nekik illetékes forumuk. A zsidó magyaroknak ilyen forumuk nincsen. A zsidófelekezet szervezet és vezetés nélkül mindenkinek prédája lehet, aki megtámadni vagy „agyonvédelmezni« akarja. Azok a számtalan balesetek, melyek az utóbbi években a magyar zsidóságot érték, nagyrészt annak tulajdoníthatók, hogy hivatlan emberek avatkoztak a zsidó-magyarok felekezeti ügyeibe. Emberek, kiknek arra sem mandátumuk, sem szellemi tehetségük nem volt, intézték a magyar zsidófelekezet egyházi, kulturalis és politikai dolgait. Sok maskép történik vala, ha a magyar zsidóság valódi értelmiségűek képviselői vettek volna kezükbe a vezetést. Azok a zsidó vallású képviselők, kiket fentebb felsoroltunk, tagadhatlanul hivatva volnának arra, egyszer végre rendet csinálni abban az ellenség és barát által egyarant összevissza kuszált káoszban, a mit magyar zsidófelekezeti ügynek nevezünk.

Más országokban a zsidófelekezetnek ép oly szilárd alapokon nyugvó szervezete van, mint a keresztény felekezeteknek. Az ilyen országokban az antiszemita izgatás nem is tudott olyan nagy kiterjedést nyerni, olyan nagy tért hódítani magának, mint nálunk és mindazokban az államokban, ahol a zsidók emanczipálva nincsenek, vagy pedig a hol úgy, mint nálunk, csak félig vannak egyenjogusítva.

Ismételjük, hogy az 1867. egyenjogusítás nekünk csak politikai jogainkat biztosítja, felekezetiileg azonban ép oly kevésé élvezzük az emanczipáció üdvös hatásait, mint 67 előtt.

És Trefort vallás- és közoktatásügyi miniszter mégis azt követeli, hogy a művelt zsidó kulturális missziókat teljesítsen a visszamaradt hitrokonok közt.

Ez ép olyan jó tanács, mint a milyen jótétemény az, mikor valakinek pompás ruhát ajándékozunk, de egyuttal megtiltjuk neki, hogy azt valamiképen használja.

Mit csináljon a magyar zsidóság értelmisége a miniszter ur szép szavaival, ha elzárva tartja az utat azok érvényesítésére?

Ha megfordítva cselekedett volna Trefort ur, azaz: ha nem beszél vala a zsidó értelmiség kulturális missziójáról, hanem felruházta a zsidóságot azzal a jogokkal, melyek az értelmiségnek e misszió teljesítését lehetségesé teszik, akkor többé nem volna oka panaszkodni.

A zsidó felekezeti képviselőknek tehát főleg arra is kell törekedniök, hogy Trefort miniszter ural megértésék a zsidó magyarok valódi szükségait és kijelölni egyuttal azokat az eszközöket is, melyekkel leghathatósabbban lehetne előmozdítani azokat a célokat, melyeket ő exczellenciája pozsonyi beszédében érintett.

Amicus.

Az alsó-árpási kerületből.

Alsó-Árpás, június 24. Tekintetes szerkesztőség! Sok fontos mozzanat merült fel a lefolyt választások alatt, mely csak azért nem keltett általános figyelmet, mert »történetirója« nem akadt. Engedje meg tehát, hogy itt elmondjak egyet-mást arról a harczról, mely választókerületünkben a mérsékelt ellenzék és a kormánypárt közt fejlődött, a mi annál érdekesebb, mert kétségtelenné teszi azt a több oldalról hangoztatott tényt, hogy a mérsékeltesség czégére alatt üzérkedő ellenzék a vérvörös daemagógiával is fraternizál és szövetkezik a szabadelvű párt jelöltjeinek megbuktatására.

De azt hiszem, hogy ezt egyéb helyeken is megcselekedte már ez a párt, mely a legveszedelmesebb kortesfegyverekhez nyúl, nem tekintve azon erkölcsrontó hatást, melyet az efféle fegyverek használata a köznépre gyakorol.

Otthon, vagyis a parlament tanácstermében szörnyen liberális allűrököt ölt, de mihelyt őrizetlen helyzetben tudja magát, már kitör belőle a reakció daemóni haragja és mindent elkövet, a mi a liberálismust arczulesapja.

Nálunk nemcsak a liberális eszmék ellen indított hadjáratot a habarékpárt, hanem a magyar állam-eszme egységének szentségét is profanálta. olyan bűnös módon kaczerkdván a tulzó oláh nemzetiségi kortesekkel, hogy minden jó hazafinak megbotránkozni kellett. Hogy antiszemita bujtogatókkal együtt indult a választási harczterre, hogy velük ugyanazon jelszavakat hangoztatta, azt felesleges emliteni, midőn olyan pártról van szó, melynek semmi sem szennyes, semmi sem tiltott, mikor nagyravagyó terveinek eléréséről van szó.

Kerületünkben, ahol az antiszemitizmus kórtünetei még csak nem is mutatkoztak, most először jelentek meg a láthatáron, még pedig a mérsékelt ellenzéki jelölt aegise alatt. Miután az ellenfél kortesei a mi jelöltünk egyénisége és imponáló tehetségei ellen mást felhozni nem tudtak, azzal kezdtek ellene korteskedni, hogy zsidó.

A köznép, mely jól tudja, hogy a zsidó nem ellensége és hogy az ő pióczái nem a zsidók közt, hanem más irányban, más osztályban keresendő, az antiszemita bujtogatókra vajmi keveset hajtott.

Bálint ur kortesei ennélfogva heroikusabb eszközökhöz nyultak. Zászlóikra keresztet tétettek és úgy lobogtatták az utcákon, felhíva a népet »keresztes hadjáratra« a zsidók ellen.

Sajnos, hogy ez izgatás ellen Horánszky Nándor nem tiltakozott, midőn lent járt, hogy Bálint urnak kortesszolgálatokat tegyen.

Csakis a főispán tapintatos eljárásának köszönhető, hogy ez a népbolondító üzelem komolyabb bajokat nem szült. A bujtogatókon bizonyára nem mult! De a főispán meghiusítja a pokoli terveket, maga elé idéztetvén Bálint Ferenczet, akit arra figyelmeztetett, hogy az ezen bujtogatók folytán esetleg kitörő zavargásokért magukat az értelmi szerzőket fogja felelősségre vonni. Bálint ur emberei e kategorikus kijelentéssel szemben kissé meglapultak és más tiltott eszközökkel folytatták a korteskedést. Mindezen pressziók daczára sem sikerült 345 szavazatnál többet össze izzadniok, holott Ullmannra 809 szavazat esett. Dr. Ullmann táborában volt az intelligens elem és a köznép vagyonos osztálya, melyre Bálint ur kortespénzének csengése csábító hatást nem gyakorolt.

A választók szívós ragaszkodása dr. Ullmann Sándor zászlójához azt bizonyítja, hogy a nép romlatlan kedélye sokkal fogékonyabb a szabadelvű eszmék, mint ama nagyhangzású jelszavak iránt, melyeket az ellenzéki vándor-és álproféták a frázisgyártás kürtjéből mindenfelé szórnak.

De az alsó-árpási kerület intelligenciája is nagy érdemeket szerzett magának, midőn felölelve a nép valódi érdekeit, mindent megtett, hogy a lelketlen bujtogatók méltelye ellen megóvja.

X. Y.

E tudósítással kapcsolatosan közöljük itt az alsó-árpási kerület országgyűlési képviselőjének, Erényi dr. Ullmann Sándor életrajzának hiteles alapokon nyugvó részleteit.

Erényi-Ullmann Sándor született Budapesten 1850. évben. Atyja, Károly, egyike volt a főváros legtekintélyesebb polgárainak. Ullmann Sándor Budapesten végezte a középiskolákat és aztán Bécsbe ment jogot hallgatni, ahol tanulmányaira a híres Stein Lőrincz egyetemi tanár volt mérvadó befolyással. E nagyhirű tudós az ifju kiképeztetése legnagyobb részét köszönheti és innen magyarázható, hogy dr. Ullmann nemcsak jogi, hanem nemzetgazdasági kérdésekben is szakférfiu. Huszonhárom éves korában már ügyvéd és jogtudor volt. 1873-ban gyakorló ügyvéd lett és daczára annak, hogy ügyvédi irodaja egyike a legkeresettebbeknek, dr. Ullmann irodalmilag is tevékeny. Irt több kereskedelmi jogi és közgazdasági szakmunkát. Igy 1878-ban: A részvényes kereseti jogáról. 1880-ban a csódtörvény reformjáról. Egy évvel később, 1881-ben a kereskedelmi testület megbízásából elkészíté az ipartörvény módosításáról szóló memorándumot és 1883-ban irt a keresk. és iparkamarák reformjáról, mely mű pályadijat is nyert.

Dr. Ullmann Sándor nevével (Dr. U. S.) gyakran találkozhatott az olvasó azonfelül még a »Pester Lloyd« az »Ellenőr« és a »Nemzet« hasábjában is.

A család 1880-ban nemességet kapott, mely alkalmalment jelentékeny alapítványt tett a m. t. akadémiának.

Most egy másik nagy kitüntetés érte a családot, dr. Ullmann Sándor országgyűlési képviselő lett. E férfiu, ki nek fiatalsága daczára is már szép multja van, mindenki ben, a ki ismeri, azt a reményt kelti, hogy minden erejéből oda fog hatni, hogy a parlamentnek is hasznos tagja legyen.

Dr. Glück Lipót.

Sokat tesz a név.

Sőt mondhatni, a nagyon sokat. Talán nem kapott volna lábba az antiszemitizmus, ha feltalálói egyuttal az ügyes nevet ki nem fundálják.

Már pedig, ha névre van szükség, miért nem fogadnók el ama nevet, melynek viselője, egy-két elszánt, áldozatkész férfiuon kívül, talán legtöbbet tett (legalább Felső-Magyarországban) az antiszemitizmus hatályos leküzdése dolgában? Hónapok óta halljuk immár: »Eljen Dr. Glück Lipót!«

A nagy s meggondolatlan közönség előtt Dr. Glück Lipót nem több egy ambiciózus ügyvédnél, kinek kedve volt egy mágnás urat megbuktatni s az országgyűlésen helyet foglalni.

De az igazságos történetiró előtt Dr. Glück Lipót egy új s hatalmas korszak kezdeményezője; egy oly eszme hirdetője, melyet a törvények szentesítettek és a ki a jogot érvényesíteni, életbe léptetni akarja, tudva azt, hogy a jog csak küzdelem útján szerzetetik. Történeti fontosságú dolog történt Giralton, f. é. június 13-dikán. A kormánypárti elv megtámadta az ellenzéki elvet. A felfelé törekvő polgári osztály sikra szállt a degeneráló sviháksággal. A primitiv jogaiban megsértett zsidóság elkeseredetten vivott az antiszemitizmussal. Hatszoros küzdelem!

És ha meggondoljuk, hogy a kormánypárt, egyéb bajaival levén elfoglalva, csak jelentéktelen mértékben tudta befolyásolni a harcz kimenetelét;

ha megfontoljuk továbbá, hogy a polgári elem, tudatával sem bírván azon nagy jelentőségnek, melyet a girálti választásnak még Dr. Glück legnagyobb ellenségei is tulajdonítottak, teljesen távol tartá magát;

ha mindezt mérlegbe vetjük, úgy majdnem hihetetlennek kell találnunk azt, ami valóságban megtörtént. Tudvalevő dolog, hogy Dr. Glück Lipót, eperjesi ügyvéd Dessewffy Kálmán ellen csak 85 szavazat hijján, (illetve 549 szavazattal) bukott meg.

Ott termett Giralton Sáros megyének gentryje s pap-sága: bottal, pénzzel, semmitől sem visszariadó vakmerő

brutálisával! De ez még hagyján, hanem a mit a gentry és kortesei együttesen tettek, mindazt fölülmulja a hatóságok és a választási elnök n. n. magaviselete.

A girálti szolgabíró ugyanis (neve Berzeviczy Rezső) mindenkit brevi manu bezáratott, aki dr. Glück mellett korteskedett, vagy aki csak jelen mert lenni a választás helyén, ha t. i. nem Desseffy mellett harczolt.

Ez persze a legügyesebb korteskedés, a melyhez nem kell kommentár.

Délután, ugy 3 óra tájban, midőn a nép a hallatlan bujtogatások daczára még mindig oly mérvben szavazott a »zsidó« dr. Glückre, hogy az »urak« győzelme már kétséssé kezdett lenni, nyilvános verekedéshez fogtak ott a szavazatszedő bizottság színe előtt.

Ilyen határtalan erőfeszítésébe került az »uralkodó osztálynak«, hogy a nép akarátát lenyűgözze. A ki abból nem tanul, az nem akar tanulni; az vak, mert látni nem akarja azt, ami világosabb a nap fényénél. Az t. i., hogy eljött az akció ideje, és hogy elmondhatjuk magunkról, hogy »most vagy soha!« De minden akcióban vezére van szükség. Kérdjék Felső-Magyarország zsidóságát, kit tart arra képesnek? Egyhangulag elmondják majd:

»Eljen dr. Glück Lipót!«

R. E.

Felhívás előfizetésre.

F. é. július hó elsején új előfizetést nyitunk. A választások által teljesen megváltozott politikai és társadalmi helyzet nagy feladatokat, az eddigieknél is terhesebbeket fog róni miránk, kik az egyenlőség zászlója alatt indultunk a sajtó küzdterére.

Eddig férfiasan megálltuk helyünket, ezentúl sem fogunk megingattatni. Az erősebb támadások ellen erősebb védelmet fogunk kifejteni. Lapunk eddig egyszer hetenkint jelent meg, mert nem rendelkezünk azokkal az anyagi eszközökkel, melyek a többszöri megjelenést lehetővé tették volna.

Ha a szabadság, testvériség és egyenlőség dicső eszméinek hívei tovább is támogatnak és a lap terjesztése iránt buzgólkodnak, akkor már legközelebb abba a helyzetbe jutunk, hogy az »Egyenlőség« legalább kétszer hetenkint megjelenhetik.

A szerkesztőség
V. ker. Fürdőutca 4.

Azon t. előfizetők számára, kiknek előfizetésük folyó évi július elsején lejár, lapunk e heti számához postautalványokat mellékelünk. Kérjük az előfizetést megelőző megújítani, hogy a lap szétküldése fenakadást ne szenvedjen

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve	8	frt.
Félévre	4	»
Negyedévre	2	»

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (V. ker., fürdő-utca 4. sz. küldendők.)

A kiadóhivatal.

HIREK.

— A kerepesi uton történt lázadások ügyét e héten tárgyalta a budapesti fenyítő törvényszék. Körülbelül 50 vádlott volt, kik részt vettek abban a kegyetlen fosztogatásokban, melyek Verhovay és Istóczy neveinek élte-tése mellett mult ősszel történtek. Dr. Heil Fausztin kir. ügyész indítványában lázadásnak kvalifikálta azt a rablással összekötött erőszakoskodást, melynek eleinte tagadhatatlanul antiszemitikus jellege volt, de a törvényszék csak lopás és erőszakoskodás miatt ítélte el a vádlottakat. A kir. ügyész különben azt is konstataálta, hogy e büntet. tek értelmi szerzőit nem érhetette a büntető igazság sujtó karja, mert a kabátos felbujtók a gonoszság raffineriájával ki tudták vonni magukat a felelősség alól. Ez a tény is azt mutatja, hogy milyen ingatag alapon áll Magyar-

ország igazságszolgáltatási ügye, melynek csak egy szilárd pontja van: a kir. ügyesség. A többi hatóságokat, melyek az igazságszolgáltatás körül csoportosulnak, többé-kevésé az igazságügyminiszter szellemé szállta meg, mely szellem, ha tovább is uralja e hatóságokat, nagy válságok elé sodorhatja hazánkat.

— **Dr. Pauler Tivadar és Szalay Imre.** Tudvalevő, hogy Magyarország igazságügyminisztere nem valami nagy ellensége annak a mozgalomnak, melyet antiszemitizmusnak kereszteltek, de hogy ő e mozgalom vezérfiainak olyan szolgálatokat is tesz, melyek már tullépi a platonikus hajlamok korlátait, azt bizonyítja az a tény, hogy az ő közbenjárása, illetve utasítása folytán, nem ülte még le Szalay Imre ur a párbaj miatt reá rótt 14 napi fegházbüntetést, mert az ítélet épen akkor lett jogerős, midőn a választások kezdődtek és Szalaynak 14 napi távolléte a választási mozgalom szinterétől, a somogy megyei antiszemita párt nagy hátrányára lett volna. Ez tény, de tény az is, hogy Pauler ur a szabadelvű párt kabinetjének tagja.

— **Váczi írnok nekünk:** A vácz egyházmegye püspöke, Peitler József Antal f. h. 19-én ünnepelte vácz püspökségének 25 éves jubileumát, mely alkalommal a vácz izraelita status-quo hitközségi iskolaszék nevében Reiser László iskolaszéki elnök következő üdvözlő iratot intézett ő Nagyméltóságához: »Nagyméltóságú Püspök ur! Kegyelmes Urunk! Az egész civilizált világ osztály- és valláskülömbőség nélkül örömtől áthatva szokta megragadni az alkalmat hódolatát oly férfunak kifejezni, ki kitünő állásánál fogva az emberiség, a tudomány és a haladás igaz előmozdítója. Ily érzet vezet az alázattal alulirt iskolaszéket mai napon, midőn Nagyméltóságod áldásdús főpásztori működésének 25 évi jubileumát ünnepli, hálával emlékezik meg azon magasztos működésről, melyet Excellenciád a monoteizmus egyik felekezetének főpásztorajárosunkban kifejtetett, ki buzgón követve vallását, a többi felekezetek iránt is azon felebaráti szeretet tanusított, mely a monoteizmus egyik főalapja. Fogadja tehát Kegyelmes Urunk mai napon ezen szerény, de forrón érzett soraink által szerencsekívánatainkat, melylyel az Ur Istenhez foházkodunk, hogy Nagyméltóságodat még hosszú évekig egészségben tartsa meg az emberiség, a haza és városunk üdvére. Magunkat Excellenciád kegyébe ajánlva maradtunk alázatos és hódoló szolgálai. A vácz izr. st. quo hitközségi iskolaszék nevében Reiser László iskolaszéki elnök.

— **A szegedi zsidó népiskola értesítője** fekszik előttünk, melynek tartalmából kitünik, hogy ez iskola milyen nagy virágzásnak indult, és milyen hazafias szellem uralkodik ottan. Ez a zsidó iskola bátran mérközhetik minden tekintetben az ország bármely tanintézetével. Fogadják ezért a kitünő sikerért elismerésünk nyilvánítását azok a férfiak, kik legjobb erejüket és tehetségüket ez intézetnek szentelik.

Szerkesztői üzenetek.

R. M. urnak Fonyod. Igaza van; dr. Telegdi olyan magasan áll, hogy bátran ignorálhatja annak a bizonyos egyének az otromba közbeszólását.

H. J. urnak Verseg. Felhasználtuk megjegyzéseit. Ott olvassák lapunkat, de hiába, hiszen köztudomásu, hogy az antiszemitizmus a tények elferdítéséből él,

—**r. —cz. urhak Budapest.** Czikket közölni fogjuk. Teljesen megfelel lapunk intenczióinak.

K. S. urnak Cséce. Rendben van.

R. urnak Eperjes. Az első levelet nem kaptuk meg. Kériünk máskor is a jóból.

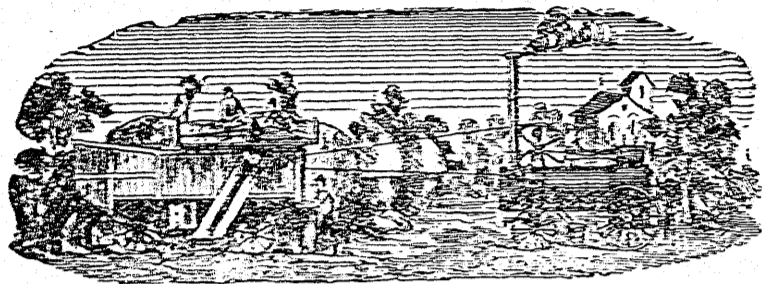
R. J. urnak Szeged. A jövő számban közöljük. A cikk kitünő.

Pöt. H. Á. rabbi urnak Veszprém. A kérdéses lapot esütörtökön délután postára adtam.

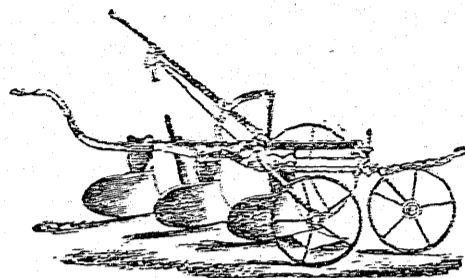
»Több vidéki kereszt. polgár.« Köszönjük becses érdeklődésüket. A jelen viszonyok közt azonban az »Egyenlőség« zászlaja alatt csak olyan irányban lehet küzdenünk.

HIRDETÉSEK.

Löwinger Miksa

gazdasági
gépgyár
raktára.

Budapesten, gyapju- és hold-utca sarkán,
(gr. Tisza-féle házban.)

Ajánlja dus választéku, legújabb szerkezetű mindennemű gazdasági gépeit és eszközeit; különlegességeket malinok és bányagépekben a legolcsóbb árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. A nagy uraságok, valamint a nagyérdemű érdekelt körök megszemlélés végett tisztelettel meghívotnak. — Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. — Megbízható ügynökök kerestetnek.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítjük a t. hitközségeket, hogy az Egyenlőség ezentul mindennemű

községi hirdetések

közöl. Felkérjük ennél fogva a hitközségek tekintetes elöljáróit, valamint a hitközségek lelkészi, hivatalnoki és tanítói karát, hirdeteiket az Egyenlőség kiadó-hivatalának beküldeni, annál is inkább, mert e lap elterjedtségénél fogva legbiztosabb garanciát nyújt a hirdetés eredménye iránt.

A hirdetési díj legolcsóbban szabattik ki.

Az Egyenlőség kiadó-hivatala.
(V. k. Fürdő-utca 4. sz.)

„Magyar Lloyd”

közgazdasági és kereskedelmi hetilap. Megjelenik minden vasárnap. Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos

Steiner József

E lap a magyar kereskedelem emelését és közgazdasági állapotaink javítását tűzte ki célul. A szerkesztő, ki maga is kereskedő valamint a munkatársak, kik az üzletvilág minden ágának szakférjaiból csoportosulnak, elég garanciát nyújtanak e cél elérése iránt.

A Magyar Lloyd előfizetési ára;

Egész évre . . . 8 frt. Fél évre 4 frt.
Negyed évre . . . 2 „

Az előfizetési díjak V. Fürdő-utca 4. küldendők.

HIRDETÉSEK

felvétetnek

a kiadóhivaalban,

BUDAPEST,

V., Fürdő utca 4. sz.